

Дайджест підготовлено на основі матеріалів з Інтернет-ресурсів, у яких висвітлюються шляхи утвердження української незалежності.

1. 28 років тому була прийнята Декларація про державний суверенітет України

<http://www.memory.gov.ua/news/28-rokiv-tomu-bula-priinyata-deklaratsiya-pro-derzhavnii-suverenitet-ukraini>

16 липня 1990 року Верховна Рада Української РСР голосами 355 депутатів, «виконуючи волю українського народу до побудови вільної незалежної держави», схвалила Декларацію про державний суверенітет України. Це був перший крок до утворення незалежної суверенної держави.

2. Проголошення незалежності України

<http://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/m/tm.pl?Month=08&Day=24>

24 серпня 1991 року голосами 346 депутатів на позачерговій сесії Верховна Рада УРСР прийняла Акт про державну незалежність України. З метою всенародного його підтвердження сесія вирішила провести 1 грудня республіканський референдум. Того ж дня були прийняті постанови «Про проголошення незалежності України» та «Про військові формування на Україні».

3. Бичек С. М. Кроки до незалежності України (за документами ЦДАГО України)

http://www.archives.gov.ua/Publicat/AU/AU_4_2011/02.pdf

Становлення в Україні громадських організацій та політичних партій починається задовго до проголошення незалежності, вона закорінена у попередніх історичних періодах – передовсім у русі шістдесятників і діяльності Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод. Переважна більшість особистостей, що брали активну участь у боротьбі за права українців в 60-70-х роках, зіграли ключову роль і у подіях кінця вісімдесятих – початку дев'яностих. Цей зв'язок вказує на безперервність національно-визвольного руху України, на закономірність проголошення незалежності української держави.

4. Перекладено за виданням: *Nation Building in Ukraine: Problems and Prospects* // Blaney J. W (ed.). *The Successor States to the USSR*. — Washington, D.C.: Congressional Quarterly Inc. — 1995.

<http://litopys.org.ua/sporl/sh14.htm>

Україна здобула незалежність унаслідок взаємодії та збігу двох основних чинників. По-перше, існували зовнішні, «об'єктивні» обставини, від яких українці залежали чималою мірою, але їхній власний вплив на ці обставини був у край обмеженим. 1991 р. до таких факторів можна було віднести масштабну політичну кризу в Москві, піднесення інших неросійських національних рухів, особливо прибалтійських, і, зрештою, – встановлення формальних українсько-російських відносин напередодні серпневої кризи 1991 року. Надзвичайно важливою була й та обставина, що завдання національно-державної розбудови Росії саме в цей історичний момент визначалися протистоянням між демократичним національним рухом, з одного боку, та захисниками імперського радянського «центру» й крайніми правими націоналістами – з другого.

По-друге, існувала власна, внутрішня арена – тут діяв «суб'єктивний» фактор, і саме тут розвиток подій залежав від самих українців. Далі ми доведемо, що українцям вдалося скористатися тими несподіваними можливостями, яких вони самі не створювали. Вони успішно мобілізувалися, створивши коаліцію з колишніх опонентів, що дозволило їм досягти незалежності, уникнувши як боротьби із зовнішніми силами, так і внутрішнього протистояння та громадянської війни.

5. Так здобували Незалежність і свободу: визначні місця, події та особистості

https://ua.igotoworld.com/ua/article/853_tak-poluchali-nezavisimost-i-svobodu.htm

Наше прагнення свободи, нескорений дух карбувалися у козачному війську, в унікальному товаристві Запорозька Січ; під гаслами національних ідей. Ці ідеї не знищили тюрми та смерть. Сьогодні ми розповімо вам про туристичні місця, де можна відчувати дух української нації, дізнатися про становлення державності та суверенності України. І нехай вас надихає приклад тих, хто прагнув її незалежності.

6. 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави

<http://history.org.ua/LiberUA/978-966-521-686-5/978-966-521-686-5.pdf>

24 серпня 1991 р. відкрило в історії української державотворчості нову сторінку, коли на хвилі національного піднесення, залишивши позаду тягар радянського минулого, українське суспільство почало опановувати практичну площину функціонування інституцій незалежної Української держави, зокрема, випробування на ефективність її владних структур, правової, економічної, соціальної систем.

7. Даниленко В. М., Смольницька М. К. Шлях до незалежності: громадські рухи й суспільні настрої в УРСР другої половини 1980-х рр.

<http://history.org.ua/JournALL/journal/2011/4/2.pdf>

На кінець 1980-х рр. відбулася широкомасштабна політизація практично всіх верств суспільства. Зокрема, нині активні діячі неформальних організацій визнають 1989-й роком протистояння між старим комуністичним режимом і національно-демократичними силами, які розросталися і радикалізувалися. Наступний 1990-й рік дав населенню ще більше приводів бути незадоволеним владою. Зокрема, під час експрес-опитування громадської думки з'ясувалося, що станом на травень ситуація в республіці різко загострилася і набула вибухонебезпечного характеру.

Головними причинами стали несхвалення населенням дій влади щодо концепції переходу до регульованої ринкової економіки, незадоволення роботою сесії Верховної Ради УРСР, дефіцит товарів першої необхідності, інфляція, ріст тіньового сектору економіки та злочинності, втрата віри в досягнення бажаних життєвих цінностей шляхом наполегливої і продуктивної праці тощо.

Відповідальна за випуск Баскакова С. О., директор бібліотеки.